

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ГОЛОВКО

“31” серпня 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Засоби масової інформації та комунікації

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітні програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

«Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 /2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
протокол № 1 “30” серпня 2022 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, к.е.н. Лариса ЧЕРНИШОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол № 1 від “ 26” серпня 2022 року

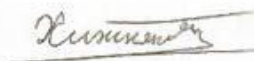
Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми

Олександр ХИЖНЯК
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми

Євгенія СОЛОВИХ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Засоби масової інформації та комунікації» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою викладання** навчальної дисципліни «Засоби масової інформації та комунікації» є формування у здобувачів вищої освіти знань про сучасну систему засобів масової інформації та комунікації, їх вплив на міжнародні відносини та процеси, що відбуваються у сучасному світі.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Інформаційні кампанії» є:
- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.;

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- формування наступних фахових компетентностей:

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень;

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути;

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
6-й	-й
Лекції	
28 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
38 год.	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані програмні результати навчання.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці;

PH05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій;

PH08. Знати сутність та особливості зв'язків з громадськістю та сучасних PR-технологій у міжнародних відносинах;

PH14. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації;

PH18. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Засоби масової інформації та комунікації: поняття, структура та функції.

Об'єкт, предмет, завдання дисципліни. Загальна характеристика основних понять курсу. Кореляція понять «комунікація», «соціальні комунікації», «масові комунікації», «інформація», «масова інформація». Теорія комунікації в системі наук. Особливості масової інформації та комунікації. Поняття масової інформації та масової комунікації. Масова комунікація як явище. Функції масової комунікації. Структура масової комунікації. Види, форми і формати масової комунікації. Фактори масової комунікації. Учасники масовокомунікаційної діяльності.

Тема 2. Сучасна система засобів масової інформації та комунікації.

Новітні ЗМІ: витоки поняття. Показники медіа активності. Прогноз розвитку засобів медіаіндустрії у світі за В. Вулем. Соціально-демографічний зріз користувачів мережевої комунікації. Структурування інформації у теорії мережевої комунікації. Програма ЮНЕСКО «Інформація для всіх». Взаємозв'язки інформації у мережевій і соціальних комунікаціях. Рух інформації у мережевій комунікації. Інформаційно-комунікаційна технологія як детермінант соціальної стратифікації.

Тема 3. Правове регулювання сучасної системи засобів масової інформації та комунікації.

Загальні уявлення про свободу. Поняття про свободу преси та свободу творчості. Цензура тоталітарних і демократичних ЗМІ. Свобода слова в законодавствах розвинутих країн та міжнародних правових документах. Нормативна база діяльності журналістів у міжнародних правових документах. Норми професійної етики журналіста.

Конституція України як гарантія свободи преси і журналістської діяльності. Правові основи функціонування українських мас-медіа.

Закони України: «Про друковані ЗМІ (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства», «Про інформацію», «Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів», «Про рекламу» та ін.

Тема 4. Світові тренди розвитку засобів масової інформації та комунікації.

Структура світової системи ЗМІ та ЗМК. Особливості розвитку центральних і місцевих мас-медіа. Стилїстика сучасної журналістики: посилення інформативності, іронічності, аналітичності, оперативності та політизації. Вплив ЗМІ на політичні події. Поява нових, незалежних видань та зміни у функціонуванні редакційних колективів. Розмаїття ЗМІ за тематикою, підпорядкованістю, форматом, обсягом та ін. Поширення політичних знань як важлива властивість сучасних мас-медіа. Перспективи і шляхи

формування інформаційного суспільства в світі. Розвиток суспільного телерадіомовлення. Розвиток Інтернет-видань.

Тема 5. Основи технології сучасних засобів масової інформації та комунікації.

Основні медіа-техніки. Прес-конференції, прес-реліз, презентація, прес-тур, факт-лис, інтерв'ю. Термінологічне тлумачення Інтернету як виду мережевої комунікації. Комунікаційні характеристики Інтернету. Видова специфіка спілкування в Інтернеті. Комунікаційні парадигми розвитку соціальних мереж. Технології комунікації у реальному часі. Служби миттєвих повідомлень. Чат. Віртуальна ігрова комунікація. Технології відстроченої комунікації. Електронна пошта. Форум. Телеконференції (мережеві новини).

Тема 6. Етика у засобах масової інформації та комунікації.

Взаємозв'язок між концепціями етики та ЗМІ. Етичні принципи для громадських журналістів і споживачів новин. Значення відповідальності ЗМІ та етичних аспектів створення, надання й споживання медіа. Фундаментальні чинники розвитку мережевої комунікації. Етичні принципи комунікації у мережевих структурах. Таблоїдизація медіакомунікації.

Тема 7. Психологія масової комунікації.

Психологія спілкування у нових та соціальних медіа. Система адикцій мережевого спілкування. Система образів у мережевій комунікації. Психологічні ознаки віртуальної ігрової общини. Психологічні проблеми, що виникають при переході між віртуальним та реальним світами. Діагностичні критерії In ter net Addiction Disorder (IAD). Симптоми інтернет-залежності. Інмутація як наслідок інтернет-залежності. Віртуальна реальність.

Тема 8. Блогерство та блогосфера у сучасних засобах масової інформації та комунікації.

Блогерство і формування блогосфери як медійного засобу нового типу в інформаційному просторі. Особливості функціонування блогу як вагомої складової розвитку інформаційної діяльності в мережі Інтернет. Значення блогу та блогосфери в Україні та світі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Засоби масової інформації та комунікації: поняття, структура та функції.	12	4	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Сучасна система засобів масової інформації та комунікації.	12	4	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Правове регулювання сучасної системи засобів масової інформації та комунікації.	10	2	2	-	-	6						
Тема 4. Світові тренди розвитку засобів масової інформації та комунікації.	12	4	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Основи технології сучасних засобів масової інформації та комунікації.	12	4	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Етика у засобах масової інформації та комунікації.	11	4	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-

Тема 7. Психологія масової комунікації.	11	4	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Блогерство та блогосфера у сучасних засобах масової інформації та комунікації.	10	2	2	-	-	6						
Усього годин	90	28	24	-	-	38	-	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Засоби масової інформації та комунікації: поняття, структура та функції.	2
2	Сучасна система засобів масової інформації та комунікації.	2
3	Правове регулювання сучасної системи засобів масової інформації та комунікації.	2
4	Світові тренди розвитку засобів масової інформації та комунікації.	4
5	Основи технології сучасних засобів масової інформації та комунікації.	4
6	Етика у засобах масової інформації та комунікації.	4
7	Психологія масової комунікації.	4
8	Блогерство та блогосфера у сучасних засобах масової інформації та комунікації.	2
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Засоби масової інформації та комунікації: поняття, структура та функції. <i>Завдання:</i> поглибити знання з сутності, структури та функцій засобів масової інформації та комунікації, розглянути питання щодо ролі засобів масової інформації та комунікації. Підготуватися до обговорення творчих завдань та кейсів.	6
2	Сучасна система засобів масової інформації та комунікації. <i>Завдання:</i> розглянути сучасну систему засобів масової інформації та комунікації. Соціально-демографічний зріз користувачів мережевої комунікації. Підготуватися до обговорення творчих завдань та кейсів.	6
3	Правове регулювання сучасної системи засобів масової інформації та комунікації. <i>Завдання:</i> визначити основні аспекти правового регулювання сучасної системи засобів масової інформації та комунікації. Підготувати в командах або особисто проект «Авторське право у мережевій комунікації».	6
4	Світові тренди розвитку засобів масової інформації та комунікації. <i>Завдання:</i> вивчити загальні світові тренди розвитку засобів масової інформації та комунікації. Проаналізувати особливості масових комунікацій у зовнішньополітичних стратегіях провідних країн світу (на вибір).	4
5	Основи технології сучасних засобів масової інформації та комунікації. <i>Завдання:</i> розглянути основи технології сучасних засобів масової інформації та комунікації. Підготуватися до обговорення творчих завдань та кейсів.	4
6	Етика у засобах масової інформації та комунікації. <i>Завдання:</i> поглибити знання щодо етичних норм у засобах масової інформації та комунікації. Підготувати презентації-дослідження щодо етичних принципів	3

	комунікації у мережевих структурах.	
7	Психологія масової комунікації. <i>Завдання:</i> визначити особливості психології спілкування у нових та соціальних медіа, проаналізувати психологічні проблеми, що виникають при переході між віртуальним та реальним світами.	3
8	Блогерство та блогосфера у сучасних засобах масової інформації та комунікації. <i>Завдання:</i> поглибити знання щодо блогерства та блогосфери у сучасних засобах масової інформації та комунікації. Підготуватися до круглого столу «Особливості функціонування блогу як вагової складової розвитку інформаційної діяльності в мережі Інтернет».	6
	Разом	38

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання програмою не передбачено.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Інформаційні кампанії»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН03	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	Лекція; індуктивний, дедуктивний, репродуктивний методи, проблемного виконання.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, тестових завдань, залікова робота
РН05	Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.	Лекція, пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень.	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; розв'язування аналітичних завдань, виконання творчих завдань, залікова робота.
РН08	Знати сутність та особливості зв'язків з громадськістю та сучасних PR-технологій у міжнародних відносинах.	Лекція, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів аналітичних завдань, виконання творчих завдань, залікова робота.
РН14	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та	Лекція, пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), аналіз отриманих результатів, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень.	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; розв'язування аналітичних завдань, виконання творчих завдань, залікова робота.

	міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.		
PH18	Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	Лекція, виконання творчих завдань у командах, аналіз та презентація отриманих результатів.	Оцінювання результатів творчих завдань, розв'язування аналітичних завдань, залікова робота.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 7-8 балів. Максимальна сума балів за поточним контролем на лекційних та практичних заняттях складає **60 балів**.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення **заліку**. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована за перше та друге теоретичне питання, дорівнює 20 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження **форс-мажорних обставин** здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Засоби масової інформації та комунікації».

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота над аналітичними завданнями, індивідуальними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	7-8
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	4-6
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував неповне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, припустився суттєвих помилок	1-3
Робота над проектними завданнями, командними роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	7-8
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	4-6
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	1-3
За теоретичне питання залікового білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	16-20
	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування.	11-15
	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.	6-10
	здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	0-5

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Разом		
7	7	7	8	8	8	8	7	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Максимальна кількість набраних балів з дисципліни складає **100 балів**.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Редакція від 16.07.2019. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
2. Соціологія масової комунікації: навч. посібник/ С. С. Яремчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 248 с.
3. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації/ пер. з англ. О.Возьна, Г.Сташків. – Львів: Літопис, 2010. 538 с.
4. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник для студентів педагогічних коледжів/ Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с.
5. Квіт С. Масові комунікації: Підручник. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 206 с.
6. Лубкович І. Соціальна психологія масової комунікації: підручн. Львів: ПАІС, 2013. 252 с.
7. Процеси управління інтерактивними соціальними комунікаціями в умовах розвитку інформаційного суспільства: монографія / за заг. ред. А.М. Пелещишина. Львів: Вид-во Львівської Політехніки, 2012. 368 с.
8. Бурківська Л. Ю., Вінтонів Х. М. Засоби масової інформації: навчально - методичний комплекс. 2-ге вид., доп. та перероб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2021. 91 с.

Допоміжна література

1. Чернишова Л.О., Новікова Л.В. Світовий ринок інформаційно-комунікаційних технологій: тенденції та перспективи розвитку. *Підприємництво та інновації*. Випуск 16. 2021. С. 15-19
2. Блог. URL: <https://uk.m.wikipedia.org>

3. Кісса Ю. Блоги – це неформальна журналістика. URL: <http://www.personal-trening.com/blog>
4. Різун В.В. Теорія масової комунікації: підручн. Київ, 2008. 260 с. 3.2.11. Требін М.П., Поліщук І.О., Осипова Н.П., Васильєв Г.Ю. Міжнародна інформація: навч. посібн. Харків: Право, 2014. 336 с.
5. Чічановський А.А., Старіш О.Г. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: підручн. Київ: Грамота, 2010. 568 с.
6. Шаян Л. П. PRo Суспільні комунікації. Київ, 2008. 178 с.
7. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>.
8. Кіслов Д.В. Політична безпека масових комунікацій: монографія. Київ: МП «Леся», 2010. 208 с.
9. Почепцов Г. Г. Від Facebook-у і гламуру до WikiLeaks: медіакомунікації. Київ : Спадщина-інтеграл, 2012. 464 с.
10. Артамонова І. Тенденції становлення та перспективи розвитку інтернет-журналістики в Україні. Донецьк : Лебідь, 2009. 416 с.
11. Голубовський Р. Місцева жовта преса. URL: <http://blog.golubovsky.com/chuck-norris-ontario/#more-3968>.
12. Городенко Л. Новітні медіа: мережеві інформаційно-комунікаційні ресурси: монографія. Київ : Академія Української Преси, 2010. 172 с.
13. Городенко Л. Теорія мережевої комунікації: монографія. Київ : Академія Української Преси, 2011. 387 с.
14. Boyd-Barrett O. Media Imperialism. London: SAGE Publications, 2015. 219 p.
15. Disorder and the Disinformation Society : the social dynamics of information, networks and software / J. P. Marshall et al. NEW YORK: Routledge, Taylor & Francis Group, 2015. 301 p.
16. European Public Diplomacy : soft power at work / Ed. by M. K. D. Cross, J. Melissen. NEW YORK: Palgrave Macmillan, 2013. 230 p.
17. Figenschou T. U. Al Jazeera and the global media landscape : the south is talking back. NEW YORK: Routledge, 2014. 208 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Топ-4 цікавих українських блоги. 9 червня 2021. URL: <https://p-r.com.ua/news/top-4-tsikavykh-ukrainskykh-blogy/>.
2. 15. New media URL: http://en.wikipedia.org/wiki/New_media#cite_note-3
3. 10 найпопулярніших українських блогерів в Instagram: що про них відомо. 4 листопада 2020. URL: https://lifestyle.24tv.ua/10-naypopulyarnishih-ukrayinskih-blogeriv-novini-shou-biznesu_n1450510.
4. 25 краших тем для нового блогу. 9 червня 2021 URL: <https://www.imena.ua/blog/25-topics-for-a-new-blog/>.
5. Медіаграмотність: практичні навчки. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3/about
6. Фактчек: довіряй-перевіряй. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:VOXU-EdEra+FactCheck101+2018/about>
7. VeryVerified.Онлайн-курс з медіаграмотності. URL: <https://verified.ed-era.com/ua>
8. English for Journalism. URL: <https://www.coursera.org/learn/journalism>
9. English for Media Literacy. URL: <https://www.coursera.org/learn/media>
10. Журналістика рішень. URL: <https://vumonline.ua/course/journalism-solutions/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обставин освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання, або повністю дистанційно в синхронному режимі. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень із заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Засоби масової інформації та комунікації».

13. Перелік питань до заліку

1. Сутність засобів масової інформації та комунікації
2. Мас-медіа: сутність, структура
3. Функції ЗМК
4. Передумови виникнення ЗМК.
5. Виникнення та розвиток преси.
6. Виникнення та розвиток кіно.
7. Виникнення та розвиток музичних записів (фонограм).
8. Виникнення та розвиток радіо.
9. Виникнення та розвиток телебачення.
10. Інтернет як новий вид мас-медіа
11. Історія Інтернету.
12. Новітні ЗМІ: витоки поняття.
13. Показники медіаактивності. Прогноз розвитку засобів медіаіндустрії у світі за В. Вулем.
14. Соціально-демографічний зріз користувачів мережевої комунікації.
15. Структурування інформації у теорії мережевої комунікації.
16. Взаємозв'язки інформації у мережевій та соціальних комунікаціях.
17. Рух інформації у мережевій комунікації.
18. Інформаційно-комунікаційна технологія як детермінант соціальної стратифікації.
19. Споріднені ознаки функціонування мережевих і традиційних медіа.
20. Вітчизняне мережеве медіа право.
21. Міжнародне мережеве медіа право.
22. Авторське право у мережевій комунікації.
23. Структура світової системи ЗМІ.
24. Особливості розвитку центральних і місцевих мас-медіа.
25. Вплив ЗМІ на політичні події.
26. Перспективи і шляхи формування інформаційного суспільства в світі.
27. Традиційні медіа в сучасній Україні.
28. Медіа-техніки: прес-конференції, прес-реліз.
29. Медіа-техніки: презентація, прес-тур, факт-лис, інтерв'ю.
30. Видова специфіка спілкування в Інтернеті.
31. Комунікаційні парадигми розвитку соціальних мереж.
32. Технології комунікації у реальному часі.
33. Віртуальна ігрова комунікація.
34. Технології відстроченої комунікації: електронна пошта.
35. Технології відстроченої комунікації: форум.
36. Технології відстроченої комунікації: телеконференції.
37. Соціальні мережі як засіб соціальних комунікацій.
38. Взаємозв'язок між концепціями етики та ЗМІ.
39. Етичні принципи для громадських журналістів і споживачів новин.

40. Значення відповідальності ЗМІ та етичних аспектів створення, надання й споживання медіа.
41. Фундаментальні чинники розвитку мережевої комунікації.
42. Етичні принципи комунікації у мережевих структурах.
43. Таблоїдизація медіакомунікацій.
44. Система адикцій мережевого спілкування.
45. Система образів у мережевій комунікації.
46. Психологічні ознаки віртуальної ігрової общини.
47. Психологічні проблеми, що виникають при переході між віртуальним та реальним світами.
48. Блогерство і формування блогосфери як медійного засобу нового типу в інформаційному просторі.
49. Особливості функціонування блогу як вагової складової розвитку інформаційної діяльності в мережі Інтернет.
50. Значення блогу та блогосфери в Україні та світі.